

Guds Moders högtid – Nyårsdagen – det nya som alltid börjar

Av Anders Arborelius ocd

När vi nu får börja ett nytt år tror jag att det är mycket viktigt att vi verkligen börjar, att vi låter det nya ta sin början. Ordet början är ett nyckelord i vår kristna tro. Många av våra personliga svårigheter, ja, kanske de flesta av världens stora problem beror på att man inte börjar, inte sätter igång helt enkelt.

Men med Gud är det tvärtom: han börjar alltid något nytt, han är alltid ny, han är inte låst, inte inlåst i det gamla som vi. Han lever i det eviga nuet, den eviga början. I dagens bön över offergåvorna får vi därför be: ”Evige Gud, du som börjar och fullbordar allt som är gott, låt nådens verk, som tog sin början i Maria, nå sin fullbordan i oss genom Jesus Kristus.”

Gud börjar alltid allt som är gott. Att börja är för honom att skapa, att nyskapa. Han tröttnar aldrig på att skapa, att börja detta goda. Annars skulle vi inte kunna bestå. Han tröttnar aldrig på oss, och därför får vi också börja om och om igen i honom. För honom är allt nytt, och därför borde det vara så för oss också.

Synden består egentligen i vår vägran att acceptera detta. Den vill få oss att tro att allt är gammalt, att allt fortsätter att gå på i samma gamla hjulspår, och då fastnar vi lätt i syndens kretslopp, som kedjar fast generationerna i ett syndens mönster, där barnen präglas av sina föräldrars synder, ofta med ränta på ränta. Och vi vet hur lätt det är att fortsätta av bara farten.

Men en gång har Gud sagt: Stopp, nu får det inte bara fortsätta som det alltid har gjort. Mitt sätt att vara är helt annorlunda, och det är bara det som kan göra människan fri och lycklig eller med ett ord: ny. Syndens kretslopp och kedjereaktion måste brytas, och de kan brytas. Och de har brutits, för Gud själv har brutit sönder syndens herravälde som gått i arv från generation till generation.

Och han gör det genom att göra något helt nytt och otänkbart för den gamla människan, som är så präglad av det gamla och invanda tankemönstret. Han låter sig själv födas till världen, och han gör det i en Jungfru. Detta helt och hållet nya har för alltid brutit ner det gamla och rubbat världens gång.

Men ändå har vi inte riktigt fattat vilka konsekvenser det har fått. Något helt nytt har verkligen börjat, och det börjar alltid på nytt. Det är just det som är det viktiga för oss: vi får också leva i detta nya liv, det har getts åt oss som ett nytt sätt att leva, handla, älska och tänka.

Det är detta som dagens liturgi talar om: "låt nådens verk, som tog sin början i Maria, nå sin fullbordan i oss genom Jesus Kristus." Nådens verk, det helt nya, har fått sin början i Maria. Jungfrun som fick föda Gud, ja, bli Guds Moder, är själva början, ur bilden och mönstret för det nya som Gud gör. Förnyelsen av hela världen behöver en modell på hur det skall vara, hur det skall gå till. I Jesus Kristus har Gud själv blivit synlig och åskådlig för oss.

Det nya livet har trätt fram inför våra ögon. Vi kan ta på det och till och med äta av det. Men vi måste också få se att detta nya får en fortsättning, att det gäller andra också, att vi alla är menade för detta nya. Därför gör Gud detta geniala: han låter Modern till hans Son bli den första frukten, barnet av den nya början, av nådens förnyelse, av den nya skapelsen.

I det gamla, invanda kretsloppet är det barnen som helt präglas av sina föräldrar och ofta ärver deras gamla svagheter. Men nu bryts denna syndens kedja radikalt: här är det barnet, Jesusbarnet, som helt får prägla sin Moder, som frälser henne i förskott och gör allt nytt i henne. Och Modern låter sitt barn hållas!

Det är därför ingen tillfällighet att vi idag får fira nyårsdagen som Maria, Guds Moders högtid. Det är något totalt och radikalt nytt som tar sin början i Maria: nådens verk, frälsningen, befrielsen, och det är menat att få sin fullbordan i oss alla, i allt som finns till. Hela skapelsen berörs av det faktum att han som skapat den blir en del av den.

Det nya som börjat en gång fortsätter att börja. Det nya förblir nytt och friskt, evigt ungt. Därför kallas vi som blivit nya genom dopet, den eviga börjans och den ständiga ungdomens sakrament, för Guds barn – och vi är det verkligen, hur gamla och ålderstyngda vi än blir. Ett barn kan alltid börja om på nytt. Ingenting är gammalt och invariant för det. Och i Maria ser vi hur detta eviga och oförstörbara Guds barn skall se ut.

Hon som fick bli Guds Moder är också Guds dotter, den första frukten och början på den nya skapelsen. Därför finner kristna i alla tider och miljöer en ny förebild, ett nytt sätt att vara, i henne. Det är något som berör hela vårt sätt att leva. Allt det gamla kan nu kastas bort.

I Rom har man för vana att tolka detta helt bokstavligt: på nyårsnatten kastar man ut allt gammalt skräp genom fönstret, och kan så börja det nya året med nya friska tag. I Guatemala bränner man upp sitt gamla skräp på gatorna kvällen före den Obefläckade Avlelsens högtid (8 dec), man bränner upp djävulen som man säger, för han är just den gamla ormen, som vill förleda oss och binda fast oss vid syndens gamla och inkörda kretslopp.

Det är något helt nytt som börjar i dag. Vi vet att nyårsdagen därför också är en förbönsdag för fred i världen. Den nya solidaritet som kristendomen uppenbarar för oss är en solidaritet som måste få omfatta allt och alla. Allt skapat berörs av Skaparens kärlek.

Han har älskat skapelsen så högt att han själv blivit en del av den genom sin Sons människoblivande. Det är detta ständigt nya mysterium som börjar på nytt i dag. Kärleken är alltid ny. Och därför kan vi bara be med dagens liturgi: ”Evige Gud, du som börjar och fullbordar allt som är gott, låt nådens verk, som tog sin början i Maria, nå sin fullbordan i oss genom Jesus Kristus.”